

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

การพัฒนาชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุข
ในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาด
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

DEVELOPING AN ONLINE TRAINING PACKAGE TO ENHANCE
THE HAPPINESS OF PERFORMING PRIMARY SCHOOL TEACHER DUTIES
IN THE EVENT OF A CORONAVIRUS OUTBREAK 2019
(COVID-19)

สรสรเสริญ หุ่นแสน

Sansern Hunsan

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, e-Mail: sansern.hun@rru.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Master of Education Program, Department of Educational Administration,

Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,

e-Mail: sansern.hun@rru.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2022, May 19; Revised: 2022, July 18; Accepted: 2022, July 26)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และเพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในระดับประถมศึกษาในเครือข่ายคุ่มบางกระเจ้าได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และชุดการฝึกอบรมแบบออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ คำนวนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) มีคุณภาพตามเกณฑ์ ประกอบด้วย

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

8 กิจกรรม ได้แก่ 1) สัมพันธภาพเพื่อส่งเสริมความสุข 2) การสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสุข 3) ความรักเพื่อส่งเสริมความสุข 4) การปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อส่งเสริมความสุข 5) การต่อยอดความสำเร็จเพื่อส่งเสริมความสุข 6) ความพึงพอใจในชีวิตการทำงานเพื่อเสริมสร้างความสุข 7) การเป็นที่ยอมรับเพื่อความสุข 8) โมเดลแห่งความสุข

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่พัฒนาขึ้นมา มีระดับความสุขสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรมออนไลน์, ความสุข, ครูระดับประถมศึกษา, โควิด-19

ABSTRACT

This research aimed to develop an online training package to enhance the happiness of primary school teachers during coronavirus outbreak 2019 (COVID-19) and to enhance the happiness of the primary school teachers in performing duties during the coronavirus pandemic 2019 (COVID-19). The samples obtained by selecting a purposive sampling were 30 elementary school teachers in the Bangkrachao Khum Network. The research tools included a measure of primary school teachers' happiness in performing duties in the event of a coronavirus outbreak 2019 (COVID-19) and online training package to enhance their happiness. The data were analyzed by basic statistics including percentage, average score, and standard deviation use t-test. The results were shown as follows:

1. Online training package to enhance primary school teachers' happiness in performing duties in the situation of coronavirus pandemic 2019 (COVID-19) consisted of 8 activities, including 1) relationships to promote happiness, 2) communication to promote happiness, 3) love to promote happiness, 4) teacher duty to promote happiness, 5) furthering success to promote happiness, 6) satisfaction in work life to enhance happiness, 7) acceptance for happiness, and 8) models of happiness.

2. The samples using the developed online training package to enhance the primary school teachers' pleasure of performing duties in the coronavirus pandemic situation 2019 (COVID-19) had a statistically significantly higher level of happiness than the control group at .05.

Keywords: Online Training Package, Happiness, Primary School Teachers, COVID-19.

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

บทนำ

ครูเป็นบุคคลสำคัญของสังคม เนื่องด้วยครูมีบทบาทหน้าที่อันสำคัญในการที่จะบ่มเพาะความรู้ ขัดเกลาเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามให้กับนักเรียนส่งผลให้นักเรียนซึ่งเป็นประชากรในสังคมมีความรู้ความสามารถในการนำพาตนเองสู่การใช้ชีวิตที่ดีที่มีความเหมาะสมตามอัตภาพ ซึ่งจะทำให้ครูรู้สึกภาคภูมิใจ และมีความสุขที่ได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มความภาคภูมิใจ ความสุขของครูอาจเกิดได้จากหลายปัจจัย ส่วนสำคัญที่ทำให้ครูส่วนใหญ่มีความสุขในการปฏิบัติงาน คือ การได้ทำหน้าที่ของครูอย่างเต็มตามศักยภาพครูได้มี โอกาสสอนนักเรียนอบรมให้ความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนครูได้มีปฏิสัมพันธ์การสื่อสารกับนักเรียน และ ได้ทำงานในหน้าที่ครูตามวิชาชีพที่ตนปรารถนาสิ่งเหล่านี้ทำให้ครูได้รับความสุขเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาจเปรียบได้ ว่าความสุขของครูเกิดขึ้นในทุกวันเกิดขึ้นได้จากการปฏิบัติหน้าที่ครู สอดคล้องกับ กฤตชัย สุริยนต์, ภารดี อนันต์นาวี และเจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม (2562, หน้า 1) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงาน ของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน พบว่าความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกแสดงให้เห็นว่าการที่ครูได้ทำงานในหน้าที่ ครูจะช่วยส่งผลให้ครูมีความสุขมากยิ่งขึ้น

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งนำไปสู่ภาวะวิกฤตที่ ต้องมีการประกาศมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือและหยุดยั้งการแพร่ระบาดพร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนต้อง ดำเนินการในหลายรูปแบบด้วยกัน ผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้ในช่วงโควิด-19 ของประเทศไทย โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565, หน้า 6-7) พบว่าคุณภาพการเรียนรู้ลดลงซึ่งเป็นผลจากความ ไม่พร้อมของสถานศึกษาครูมีภาระงานเพิ่มขึ้นและขาดทักษะการสอนออนไลน์หลักสูตรการเรียนการสอนและ การประเมินผลไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าว ผู้เรียนขาดความพร้อมในการเรียนออนไลน์และ เรียนผ่านโทรทัศน์ส่งผลให้ครูต้องรับภาระในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ครูขาดการปฏิสัมพันธ์กับ นักเรียน การทำหน้าที่ของครูจึงอาจไม่เต็มตามศักยภาพเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางจิตใจของครู ทำให้ความสุขที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนและการทำหน้าที่ของครูลดลงไป นอกจากนี้ครูยังมีปัญหาที่ ส่งผลให้ครูขาดความสุขอีกหลายประการดังข้อมูลในงานวิจัยของ พเยาว์ หมอเล็ก (2560, หน้า 84-85) ที่ ศึกษาปัญหาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ ปัญหาด้านความรักในงาน ปัญหาด้านความสำเร็จใน งาน ปัญหาด้านการเป็นที่ยอมรับ ปัญหาการที่ผู้บริหารไม่ชื่นชมเมื่อผลงานสำเร็จ ปัญหาด้านความพึงพอใจ ในงาน

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มตาม ศักยภาพ ทำให้ครูประสบปัญหาความเครียดไม่มีความสุขในการทำงาน ครูมีภาระงานมากเกินไปไม่มีหน้าที่ จัดการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียวแต่มีบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย บางครั้งภาระงานที่ได้รับ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

มอบหมายมีมากกว่าการจัดการเรียนการสอนทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์งานด้านการสอน สุขภาพของครู ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หากครูมีความสุขในการทำงานก็จะทำให้มีกำลังใจในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกระบวนการเรียน การสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เป็นผลทำให้ครูไม่มีความสุขในการทำงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2561, หน้า 13)

การพัฒนาครูให้มีความสุขจะช่วยส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มตามศักยภาพส่งผลให้การปฏิบัติ หน้าที่ในการกิจต่าง ๆ ของครูสัมฤทธิ์ผลทำให้ครูมีพลังใจในการที่จะสอนและพัฒนานักเรียนมากยิ่งขึ้น การ อบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการจัดการกับตนเองเพื่อเสริมสร้างความสุขให้กับตนเองก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ครู สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความสุขในการที่จะทำหน้าที่ต่างๆ ของครูเพื่อนักเรียนต่อไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งไม่อาจจะ ใช้วิธีการอบรมเพื่อเสริมสร้างความสุขให้กับครูโดยวิธีการพบหน้าได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาครูเพื่อ เสริมสร้างความสุขในการในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยใช้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการ แพร่ระบาดของโรคดังกล่าว โดยการฝึกอบรมผู้เข้ารับการอบรมจะต้องมาพบหน้ากับวิทยากรในทุกครั้งที่มีการ อบรม ซึ่งจัดอบรมในระบบออนไลน์แบบพบหน้าเปิดกล้องสามารถสนทนาโต้ตอบกันได้มีการแลกเปลี่ยน มุมมองความคิด การพัฒนาตน สะท้อนคิดในรูปแบบการดำเนินชีวิตแห่งวิถีทางในการเป็นครูที่ดี ซึ่งการอบรม โดยรูปแบบออนไลน์นี้จะส่งผลให้ครูได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการอบรม และมีโอกาสสะท้อนความคิดมุมมองที่สำคัญสู่การพัฒนาตนเพื่อเสริมสร้างความสุขในการทำหน้าที่ครูได้เป็น อย่างดี

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยการพัฒนาชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้าง ความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จะช่วยพัฒนาครูให้มีความสุขได้ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว อีกทั้ง ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยงานในการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานและ การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและเป้าหมายของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับ ประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อ เสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (โควิด-19)

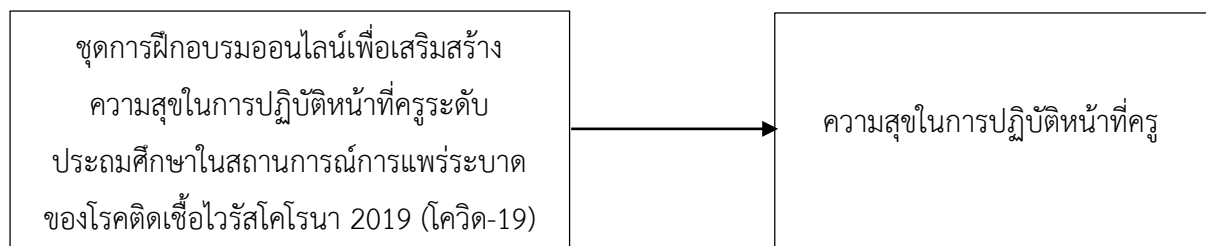

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

สมมติฐานของการวิจัย

หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จะมีระดับความสุขสูงกว่าก่อนการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยศึกษาจากกลุ่มทดลองวัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายคุ้มบางกระเจ้า จำนวน 84 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายคุ้มบางกระเจ้า ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างนี้มีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) มีลักษณะคำถามเป็นสถานการณ์และมีตัวเลือกตอบแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการติดต่อสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านความรักในการปฏิบัติ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

หน้าที่ครู จำนวน 10 ข้อ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ครู จำนวน 10 ข้อ และด้านการเป็นที่ยอมรับ จำนวน 10 ข้อ ค่าความเที่ยงตรงทั้งฉบับ เท่ากับ .79

2. ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้สังเคราะห์องค์ประกอบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในรูปแบบออนไลน์กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครู พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญในเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การติดต่อสัมพันธ์ 2) ความรักในการปฏิบัติหน้าที่ครู 3) ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ครู 4) การเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบความสุขในการปฏิบัติงานของมาร์เนียน (Manion, 2003, pp. 652-655) แล้วนำองค์ประกอบมาวิเคราะห์แยกหัวข้อการอบรมออนไลน์ออกเป็นจำนวนทั้งหมด 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) สัมพันธภาพเพื่อส่งเสริมความสุข 2) การสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสุข 3) ความรักเพื่อส่งเสริมความสุข 4) การปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อส่งเสริมความสุข 5) การต่อยอดความสำเร็จเพื่อส่งเสริมความสุข 6) ความพึงพอใจในชีวิตการทำงานเพื่อเสริมสร้างความสุข 7) การเป็นที่ยอมรับเพื่อความสุข 8) โมเดลแห่งความสุข ซึ่งในแต่ละกิจกรรมดำเนินการตามขั้นตอนการฝึกอบรมออนไลน์ จำนวน 4 ขั้นตอน 1) ขั้นเชื่อมโยงกระบวนการคิด 2) ขั้นเรียนรู้ร่วมกัน 3) ขั้นการสะท้อนคิด และ 4) ขั้นสรุปสาระสำคัญ ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ภาษา ข้อคำถาม ความเหมาะสมของกิจกรรมและรูปแบบของชุดฝึกอบรมออนไลน์ได้ค่า IOC เท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองกับครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จำนวน 30 คน วัดก่อนและหลังการทดลอง ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) คำนวณหาความอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัดความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยใช้เทคนิคค่าที่ 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ คำนวณหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดความสุขฯ โดยใช้สูตร

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

KR-20 วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Foster, 2021, p. 2) และทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (Dependent t test) เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของกลุ่มตัวอย่างระยะหลังการทดลอง

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูระดับประถมศึกษาเพศชาย ร้อยละ 50 และครูระดับประถมศึกษาเพศหญิง ร้อยละ 50 ครูที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70 ครูที่มีคุณวุฒิสสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30

2. ได้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ประกอบด้วย 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) สัมพันธ์ภาพเพื่อส่งเสริมความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถสนทนาโต้ตอบกันเป็นอย่างดี 2) การสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคเก้าอี้ว่างเปล่าผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถฝึกการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความสุขให้กับตนเองได้ 3) ความรักเพื่อส่งเสริมความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการฉายภาพมุมมองผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถอธิบายมุมมองความสุขของตนเองได้ 4) การปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อส่งเสริมความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการสะท้อนความคิดผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถสะท้อนคิดหาความสุขในการปฏิบัติงานได้ 5) การต่อยอดความสำเร็จเพื่อส่งเสริมความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการสร้างความสำเร็จผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจและมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อความสุขของตนเอง 6) ความพึงพอใจในชีวิตการทำงานเพื่อเสริมสร้างความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการสรุปความผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถพิจารณาแนวทางการสร้างความพึงพอใจเพื่อค้นหาความสุขได้ 7) การเป็นที่ยอมรับเพื่อความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไขผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถยอมรับแนวทางเพื่อความสุขของผู้อื่นได้ 8) โมเดลแห่งความสุข จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการมุ่งที่ปัจจุบันผลที่ได้กลุ่มตัวอย่างสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมในการนำพาตนเองไปสู่ความสุขได้ โดยกิจกรรมที่มีคะแนนสูงสุดได้แก่ กิจกรรมที่ 8 โมเดลแห่งความสุข และกิจกรรมที่มีคะแนนต่ำสุด ได้แก่ กิจกรรมที่ 3 ความรักเพื่อส่งเสริมความสุข ซึ่งกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรมนี้ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษา

3. ภายหลังการทดลองโดยใช้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กลุ่มตัวอย่างมีระดับความสุขสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองเท่ากับ 13.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.69 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองเท่ากับ 17.67 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดลองค่าทีแบบไม่อิสระ

(Dependent *t* test) ของคะแนนความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

ความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครู	N	$\bar{X}$	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	30	13.77	1.69	4.37*	.000
หลังการทดลอง	30	17.67	1.95		

**p* < .05

อภิปรายผล

1. ได้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ประกอบด้วย 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) สัมพันธ์ภาพเพื่อส่งเสริมความสุข 2) การสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสุข 3) ความรักเพื่อส่งเสริมความสุข 4) การปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อส่งเสริมความสุข 5) การต่อยอดความสำเร็จเพื่อส่งเสริมความสุข 6) ความพึงพอใจในชีวิตการทำงานเพื่อเสริมสร้างความสุข 7) การเป็นที่ยอมรับเพื่อความสุข 8) โมเดลแห่งความสุข ซึ่งกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรมนี้ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในรูปแบบออนไลน์กับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครู พบว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญของการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครู จำนวน 4 องค์ประกอบ สอดคล้องกับองค์ประกอบของมาร์เนียน (Manion, 2003, pp. 652-655) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของความสุขในการปฏิบัติงานมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อแบ่งเนื้อหาสำหรับการอบรมในรูปแบบออนไลน์ได้กิจกรรมการอบรมทั้งหมด 8 กิจกรรมด้วยกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีคุณภาพเนื่องจากได้ผ่านกระบวนการวิจัย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากนี้กิจกรรมที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมที่ 8 โมเดลแห่งความสุข เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมสุดท้ายที่กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ มาแล้ว จึงส่งผลให้กิจกรรมนี้มีคะแนนสูงสุด และกิจกรรมที่มีคะแนนต่ำสุด ได้แก่ กิจกรรมที่ 3 ความรักเพื่อส่งเสริมความสุข เนื่องจากในกิจกรรมนี้กลุ่มตัวอย่างมีการสะท้อนมุมมองทางความรักที่หลากหลายซึ่งมีเหตุผลของความรักในมุมมองที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้คะแนนต่ำสุด โดยผลการวิจัยมีลักษณะใกล้เคียงกับ น่องนุช ธีราตลรัตนกร และณัฐพล ร้าไพ (2563, หน้า 247-248) ที่ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยเทคโนโลยี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

มัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ตามแนวคอนสตรัคติวิซึมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีของครูประจำการ พบว่ารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยเทคโนโลยีมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ตามแนวคอนสตรัคติวิซึมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีของครูประจำการ โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ภายหลังการทดลองโดยใช้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กลุ่มตัวอย่างมีระดับความสุขสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองเท่ากับ 13.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.69 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองเท่ากับ 17.67 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญจำนวน 4 ขั้นตอน 1) ขั้นเชื่อมโยงกระบวนการคิด 2) ขั้นเรียนรู้ร่วมกัน 3) ขั้นการสะท้อนคิด และ 4) ขั้นสรุปสาระสำคัญ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมจะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการทดลองได้ตระหนักรู้ในตนเอง สะท้อนแนวคิดมุมมองที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานให้กับตนเองส่งผลให้การฝึกอบรมออนไลน์ฯ ประสบผลสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองมีโอกาสดำเนินแนวคิดที่ได้รับจากการทดลองไปใช้ในการพัฒนาตนเพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครู นอกจากนี้การทดลองโดยใช้ชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูฯ ยังใช้เทคนิคที่สำคัญทางจิตวิทยาเข้ามามีส่วนสำคัญในการฝึกอบรมให้กับกลุ่มตัวอย่าง อาทิ เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เทคนิคการสะท้อนความคิด เทคนิคการฉายภาพมุมมอง เทคนิคเก้าอี้ว่างเปล่า เป็นต้น เทคนิคเหล่านี้เป็นเทคนิคทางจิตวิทยาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการอบรมในรูปแบบออนไลน์ได้เป็นอย่างดี กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการทดลองมีการเปิดกล้องเปิดไมโครโฟน แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม โดยผู้วิจัยได้แสดงบทบาทการเป็นผู้อำนวยการกลุ่มในการฝึกอบรมออนไลน์ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการไว้วางใจสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ได้อย่างมุมมองทางด้านลบ ให้กำลังใจ สะท้อนความคิด และคาดการณ์พฤติกรรมที่เหมาะสมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ตระหนักรู้ในวิธีการและการแสดงพฤติกรรมที่จะนำพาตนเองไปสู่ความสุขในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างแท้จริง โดยเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบโดยใช้แบบวัดความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) อีกครั้ง พบว่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองแสดงให้เห็นว่าการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูสามารถที่จะช่วยพัฒนากลุ่มตัวอย่างให้เพิ่มเติมความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูให้กับตนเองได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของสัวร์ณี เคนสุโพธิ์ (2560, หน้า 5) กล่าวโดยสรุปว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการและเป็นการจัดทำอย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความชำนาญให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นการรองรับกับการทำงานในปัจจุบันได้และเป็นการเตรียมพร้อมให้บุคลากรสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนแปลงที่ต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีลักษณะใกล้เคียงกับ Barros, Zerbini & Medina (2019, p. 27) ที่ศึกษาผลกระทบของการฝึกอบรมออนไลน์ต่อการถ่ายโอนพฤติกรรมและผลการปฏิบัติงานในองค์กรขนาดใหญ่ พบว่าคะแนนของผลกระทบการฝึกอบรมออนไลน์มีความแตกต่างกัน โดยผลคะแนนหลังการฝึกอบรมออนไลน์สูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรมีการนำชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ครูระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานกับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยหรือองค์กรต่าง ๆ เนื่องจากชุดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสุขในการปฏิบัติงานฯ ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการวิจัยแล้วว่าได้ผลเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจควรมีการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนาในบริบทต่าง ๆ อาทิ การเสริมสร้างสุขให้กับนักเรียน วัยรุ่น วัยทำงาน และผู้สูงอายุ อีกทั้งรูปแบบชุดฝึกอบรมออนไลน์เหมาะสำหรับการจัดอบรมในรูปแบบออนไลน์ หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) คลี่คลาย ผู้สนใจสามารถดำเนินการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสุขให้กับบุคคลด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทในสถานการณ์นั้น

บรรณานุกรม

กฤตชัย สุริยนต์, ภารดี อนันต์นาวิ และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนใน เครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 10(2), หน้า 1-17.

น้องนุช ธารดลรัตนกร และณัฐพล จำไพ. (2563). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยเทคโนโลยี มัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ ตามแนวคอนสตรัคติวิซึมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีของครูประจำการ. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 14(3), หน้า 247-260.

เพียว หน่อเล็ก. (2560). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม 2565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. (2561). **แผนปฏิบัติการงบประมาณ**

ประจำปีงบประมาณ 2561. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 2.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). **ทิศทางและแนวโน้มการจัดการศึกษาในยุคโควิด-19**.

กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สุรชัย เคนสุโพธิ์. (2560). **การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. อุตรธานี: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

Barros, Martins L., Zerbini, T., & Medina, Diaz F. J. (2019). Impact of Online Training on
Behavioral Transfer and Job Performance in a Large Organization. *Journal of Work
and Organizational Psychology*, 35(1), pp. 27-37.

Foster, Robert C. (2021). **KR-20 and KR-21 for Some Non-Dichotomous Data (It's not
Just Cronbach's Alpha)** (Online). Available:
<https://doi.org/10.1177/0013164421992535> [2022, May 6].

Manion, Jo. (2003). Joy at Work Creating Appositive Workplace. *Journal of Nursing
Administration*, 33(12), pp. 652-659.